

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова науково-методичної
ради НУВГП
е-підпис Валерій СОРОКА
02.09.2022

03-08-47S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

SYLLABUS

Проєктування в історично сформованому середовищі		Design in a historically formed environment
Шифр за ОП	БК 2	Code in Educational Program
Освітній рівень: магістерський (другий)		Educational level: Master's (second)
Галузь знань Архітектура та будівництво	19	Fields of knowledge Architecture and Building Construction
Спеціальність Архітектура та містобудування	191	Fields of study: Architecture and Urban Planning
Освітня програма: Архітектура та містобудування		Educational Program: Architecture and Urban Planning

Силабус навчальної дисципліни «Проектування в історично сформованому середовищі» для здобувачів вищої освіти ступеня «магістр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Архітектура та містобудування», спеціальність 191 «Архітектура та містобудування». Рівне. НУВГП. 2022. 10 стор.

ОПП на сайті університету:

<https://start.nuwm.edu.ua/instituty/budivnytstva-ta-arkhitektury>

Розробник силабусу: Михайлишин О.Л., д.арх., доцент, завідувачка кафедри архітектури та середовищного дизайну

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “29” серпня 2022 року

Завідувач кафедри: *e-підпис* Михайлишин О.Л., д.арх., доцент.

Керівник (гарант) ОП: *e-підпис* Ричков П.А., д.арх., проф.

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІБА
Протокол № 1 від “30”серпня_2022 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: *e-підпис* Макаренко Р.М.,
к.т.н., проф.

СЗ №-3700 в ЕДО НУВГП

© Михайлишин О.Л., 2022
© НУВГП, 2022

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	<i>магістр</i>
Освітня програма	<i>Архітектура та містобудування</i>
Спеціальність	<i>191 «Архітектура та містобудування»</i>
Рік навчання, семестр	<i>I-й (II)</i>
Кількість кредитів	<i>4</i>
Лекції:	<i>22 годин</i>
Практичні заняття:	<i>18 годин</i>
Самостійна робота:	<i>80 годин</i>
Курсова робота:	<i>так</i>
Форма навчання	<i>денна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>залік</i>
Мова викладання	<i>українська</i>
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА	
Лектор	<p><i>Михайлишин Ольга Леонідівна, доктор архітектури, доцент, завідувачка кафедри архітектури та середовищного дизайну.</i></p>
Вікіситет	http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Михайлишин_Ольга_Леонідівна
ORCID	https://orcid.org/0000-0003-3046-7923
Як комунікувати	<p>o.l.mykhaylyshyn@nuwm.edu.ua Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE</p>
Практичні заняття	<p><i>Матвіюк Олександр Валерійович, старший викладач кафедри архітектури та середовищного дизайну</i></p>

Вікіситет	http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php <i>Матвійук Олександр Валерійович</i>
ORCID	https://orcid.org/0000-0002-4064-9387
Як комунікувати	o.v.matviiuk@nuwm.edu.ua <i>Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE</i>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ

Анотація освітньої компоненти, в т.ч. мета та цілі

Формування якісного архітектурно-містобудівного середовища здійснюється в контексті діалогу сучасних будов з традицією місця, культурною та історичною спадщиною. Процес проектування супроводжується прийняттям обґрунтованих функціональних та образно-стилістичних рішень з врахуванням історичного та просторового аспекту, масштабу існуючої забудови. Важливим є вміння критично аналізувати історично сформовану містобудівну ситуацію за критеріями ландшафтних, композиційно-просторових, функціональних особливостей, відповідності вимогам міжнародних норм та національного законодавства.

У результаті вивчення даної дисципліни здобувач пропрацює алгоритм проектування об'єктів в історично сформованому середовищі, досліджує методи передпроектного аналізу та проектних розробок в галузі проектування і реконструкції історичного середовища, засвоює законодавчу та нормативну базу охорони та реконструкції історичної забудови.

Метою навчальної дисципліни є ознайомлення здобувачів з методологією проектування в історичному середовищі, а також з визначними архітектурними реалізаціями, здійснених відповідно до міжнародного та національного законодавства в галузі охорони культурної спадщини

Завдання навчальної дисципліни: засвоєння студентами основ законодавства, наук методики проектування в історично сформованому середовищі; ознайомлення з концепціями та підходами стосовно архітектурно-просторового, композиційного розвитку історичного сформованого середовища та його елементів; засвоєння сучасних методів та прийомів реконструкції історичної забудови.

Посилання на розміщення освітнього компоненту на навчальній платформі Moodle

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=4878>

Компетентності

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК07. Знання та розуміння предметної області та розуміння предметної діяльності.

СК01. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі архітектури та містобудування у широких або мультидисциплінарних контекстах.

СК06. Здатність аналізувати, міжнародний та вітчизняний досвід, збирати,

накопичувати і використовувати інформацію необхідну для розв'язання задач дослідницького та інноваційного характеру у сфері архітектури та містобудування.

СК10. Здатність генерувати нові ідеї та розробляти інноваційні рішення у сфері архітектури та містобудування.

СК11. Здатність критично осмислювати проблеми архітектури та містобудування.

Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН)

РН04. Розуміти і застосовувати у практичній діяльності теоретичні і практичні засади проектування інноваційних об'єктів містобудування, житлових, громадських, промислових будівель і споруд, реконструкції і реставрації архітектурних об'єктів, методів досягнення раціонального архітектурно-планувального, об'ємно-просторового, конструктивного рішення, забезпечення соціально-економічної ефективності, екологічності, енергоефективності, гармонізації з довкіллям.

РН05. Знати, розуміти та оцінювати характеристики сучасних будівельних матеріалів, виробів і технологій, враховувати їх особливості при розробці інноваційних проектних рішень будівель і споруд, в проектах благоустрою міських і ландшафтних територій, при реконструкції та реставрації пам'яток архітектури і містобудування.

РН06. Забезпечувати гармонізацію об'єктів архітектури і предметного середовища, зокрема із застосуванням принципів і методів теорії дизайну архітектурного середовища та теорії інтер'єру.

РН11. Приймати ефективні рішення у сфері архітектури та містобудування, розробляти і порівнювати альтернативи, враховувати обмеження, оцінювати можливі побічні наслідки та ризики.

РН12. Знати і застосовувати у практичній діяльності законодавство і нормативну базу щодо проведення досліджень та розробки архітектурно-містобудівних проектів.

РН13. Обґрунтовувати безпекові, санітарно-гігієнічні, екологічні, інженерно-технічні і техніко-економічні рішення і показники у комплексному архітектурно-містобудівному проектуванні.

Структура та зміст освітнього компонента

Див. таблицю нижче.

Методи та технології навчання: проблемно-пошуковий метод, аналіз конкретних ситуацій, розв'язання творчих та дослідницьких завдань, візуалізація.

Перелік навчальних матеріалів, які повинен опанувати/ознайомитись студент перед заняттям, за посиланням <https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=4878>.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1.

22/18/80 (всього лекцій / практичні заняття / самостійна робота)

Змістовий модуль 1.

Проблеми, завдання, чинники розвитку історично сформованого середовища.
8/8/32(всього лекцій / практичні заняття / самостійна робота)

Тема 1. Методично-правові основи, мета та особливості проектування в історично сформованому середовищі. Завдання і проблеми проектування в історично сформованому середовищі. Основні визначення і поняття, пов'язані з історичним середовищем. Методичні підходи до проектування. Міжнародні та національні інституції, що визначають стратегічні завдання, забезпечують збереження і розвиток історично сформованого середовища.

Тема 2. Фактори, що визначають формування історичного міського середовища. Передумови і чинники, що визначають характер формування та розвитку історично сформованого середовища. Природні чинники. Соціокультурні чинники. Просторова структура історичного міста (поселення) та його візуально-інформаційний каркас (вузли, доміанти, акценти). Планувальні схеми історичних поселень, шляхи та можливості їх розвитку на сучасному етапі.

Тема 3. Композиційно-художні засади розвитку та реконструкції історичної забудови. Ієрархія дій в історично сформованому середовищі: збереження, ревалоризація, реконструкція, вписування, творення. Прийоми розвитку існуючої та інтеграції нової забудови у сформоване середовище. Завдання реконструкції міст та елементів їх планувально-просторової структури. Види та принципи реконструктивної діяльності. Сучасні підходи до проектування в історичних кварталах міста

Змістовий модуль 2.

Сучасна теорія та практика архітектурно-просторового розвитку історично сформованого середовища.

14/10/48 (всього лекцій / практичні заняття / самостійна робота)

Тема 4. Теорія та практика розвитку історично сформованого середовища XIX – XXI ст. Початки формування пам'яткоохоронних теорій. Дж.Р'юскін та У.Морріс. Теорія та практика розвитку історично сформованого середовища у міжвоєнний та повоєнний період. Італійська, англійська та французькі школи охорони історично сформованого середовища. Модель запису культурного середовища (іконосфери). Сучасна практика розвитку середовища історичних міст. Функціональна адаптація і пристосування об'єктів.

Тема 5. Нормативно-правове та організаційне забезпечення проектування і історичному середовищі. Міжнародні хартії, конвенції, рекомендації як правовий та методологічний базис розвитку пам'яткоохоронного законодавства. Закон України „Про охорону культурної спадщини”, Державні будівельні норми про охорону історичного середовища.

Тема 6. Передпроектний аналіз історичної забудови, історико-архітектурний опорний план. Зони охорони пам'яток. Історико-архітектурний опорний план як невід'ємна складова генплану міста; його структура та зміст. Передпроектний цикл дослідницьких робіт. Історико-генетичний аналіз. Поняття і склад зони охорони пам'яток. Обмеження проектування і будівництва на охоронюваних територіях міста. Аналіз прикладів вітчизняної проектної практики.

Тема 7. Методичні підходи, принципи, прийоми та засоби розвитку і

реконструкції історично сформованого середовища. Творчі завдання в історичному середовищі на сучасному етапі. Збереження змісту історичної спадщини. Поняття автентичності. Функціональна спадкоємність просторів та об'єктів, прийоми та засоби гармонізації середовища.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

(оцінка в балах, максимум 60 балів для кожного модуля)

Практичне завдання 1. Ескіз будинку в історичній частині міста з уніфікованим характером забудови. Архітектурно-містобудівний аналіз історичної забудови на заданій ділянці (уніфікований характер забудови): характер, масштаб, форма, розташування, матеріал, колір, деталювання.

Практичне завдання 2. Житловий/комерційний розвиток ділянки в перехідному контексті (примикання головної вулиці міста до житлової). Архітектурно-містобудівний аналіз історичної забудови на заданій ділянці (розвиток забудови в перехідному контексті): характер, масштаб, форма, розташування, матеріал, колір, деталювання.

Практичне завдання 3. Ескіз будинку на охоронюваній території зі змішаним характером забудови. Архітектурно-містобудівний аналіз історичної забудови на заданій ділянці (охоронювана територія зі змішаним характером забудови): характер, масштаб, форма, розташування, матеріал, колір, деталювання.

Практичне завдання 4 (один варіант на вибір):

1) **Ескіз будівлі нової функції (житлова, громадська) на охоронюваній території в історичній частині міста.**

2) **Ескіз нової будівлі в історичному контексті.** Архітектурно-містобудівний аналіз історичної забудови на заданій ділянці (охоронювана територія в історичній частині міста): характер, масштаб, форма, розташування, матеріал, колір, деталювання.

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

1. Аналітичні навички.
2. Здатність логічно обґрунтовувати позицію.
3. Комплексне вирішення проблеми.
4. Критичне мислення.
5. Творчі здібності (креативність).
6. Уміння слухати і запитувати.
7. Формування власної думки та прийняття рішень.

Форми та методи навчання

Для досягнення програмних результатів навчання використовуються наступні методи навчання: ілюстративний метод, індуктивний метод, проблемно-пошуковий метод, дослідницький метод, метод полемічного навчання.

Порядок та критерії оцінювання

Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти: <http://ep3.nuwm.edu.ua/15311/>. Для визначення рівня засвоєння здобувачами освіти матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань: оцінювання за виконання практичних робіт; опитування при захисті практичних робіт; оцінки за модульні контрольні роботи; підсумковий контроль знань. Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали

Оцінювання:

Виконання практичних завдань у повному обсязі є підтвердженням досягнення здобувачем цілей і завдань курсу. Їх виконання оцінюється:

Вид роботи	Бали
☐ 1. Поточна складова оцінювання	
☐ 1.1 Робота під час лекцій (11 пар x 2 бали).....	22
☐ 1.2 Робота над практичними завданнями (4 x 7 балів).....	28
☐ 1.3 Захист науково-аналітичного завдання.....	10
☐ Всього поточна складова оцінювання.....	60
☐ 2. Підсумкова складова оцінювання	
☐ 2.1. Модульний контроль №1.....	20
☐ 2.2. Підсумковий контроль знань (опитування).....	20
☐ Всього підсумкова складова оцінювання.....	40
☐ Разом.....	100

Поєднання навчання та досліджень

У процесі навчання здобувачі мають можливість долучитись до реалізації наукових досліджень, зокрема за темою «Дослідження проблем історії, теорії і практики архітектури та містобудування Правобережної України», яка зареєстрована в Українському інституті науково-технічної експертизи та інформації (державний реєстраційний номер 0121U111218). Невід'ємною складовою виконання практичних завдань є аналіз наявного досвіду проєктування аналогічних об'єктів. Результати передпроектних досліджень після опрацювання можуть оприлюднюватись на студентських конференціях та бути використані у наукових публікаціях, у магістерських роботах.

Інформаційні ресурси

Основна література

1. Вечерський В.В. Спадщина містобудування України: теорія і практика історико-містобудівних, пам'ятко-охоронних досліджень населених місць. – К.: НДІТІАМ, 2003. – 558 с.
2. Закон України «Про охорону культурної спадщини», 2000 р. (з поправками 2001-2021 рр.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14#Text>
3. Тімохін В.Д. Основи містобудування: Навч. Посібник. - К.: ІЗМН, 1996. - 216 с.
4. Фомін І.О. Основи теорії містобудування: Підручник. – К.: Наукова думка, 1997. - 191 с.
5. Design in Context. Guidelines for Infill Development in the Historic Environment. – Parramatta: NSW Heritage Office, Royal Australian Institute of Architecture, 2005. – 40 р.
6. Jeleński T. Sztuka kształtowania historycznych wnętrz miejskich na tle przemian w kulturze: Praca doktorska.- Kraków, 2004. – 212 s.

Допоміжна література

7. ДБН А.2.2-14:2016. Склад та зміст науково-проектної документації на реставрацію пам'яток архітектури та містобудування.
8. ДБН Б.2.2-3:2012. Склад та зміст історико-архітектурного опорного плану населеного пункту.
9. ДБН Б.2.2-12:2019. Планування і забудова територій.
10. ДБН В.1.2-12-2008. Будівництво в умовах ущільненої забудови. Вимоги безпеки.
11. ДБН В.2.2-9:2018 Громадські будинки та споруди. Основні положення.
12. ДСТУ-Н Б В.3.2-4:2016 Настанова щодо виконання ремонтно-реставраційних

робіт на пам'ятках архітектури та містобудування

Методичні вказівки

1. МВ до практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «Проектування в історично сформованому середовищі» (<http://ep3.nuwm.edu.ua/22593/>).

Інформаційні ресурси

2. Законодавство України. URL: <http://www.rada.kiev.ua/>
3. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
4. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6). URL: <http://www.lib.rv.ua/>
7. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75). URL: [http://nuwm.edu.ua/naukova biblioteka](http://nuwm.edu.ua/naukova_biblioteka) ([http://nuwm.edu.ua/MySql/page lib.php](http://nuwm.edu.ua/MySql/page_lib.php)).
8. Кафедра архітектури та середовищного дизайну URL: <https://nuwm.edu.ua/nni-ba/kaf-asd>.

Дедлайни та перескладання

Ліквідація академічної заборгованості та реалізація повторного вивчення дисципліни здійснюються згідно з «Порядком ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП» <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>, за яким реалізується право здобувача на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі. Оголошення стосовно дедлайнів здачі курсових робіт та проєктів навчальної дисципліни відповідно до політики оцінювання оприлюднюються на сторінці даної дисципліни на платформі MOODLE.

Неформальна та інформальна освіта

Здобувачі мають право на визнання (перезарахування) результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті відповідно до Положення <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/18660>

Здобувачі вищої освіти мають право на часткове зарахування навчальних результатів, здобутих в процесі неформальної освіти: зокрема, нараховуються додаткові бали за участь студентів у майстер-класах на архітектурну та пам'ятко-охоронну тематику, максимально наближену до тем практичних завдань, що виконуються у певному семестрі відповідно до цього силабусу.

Практики, представники бізнесу, фахівці, залучені до викладання

До викладання дисципліни залучається архітектор-практик, який має значний досвід проєктної роботи, Матвіюк О.В.

Правила академічної доброчесності

Викладачі і студенти зобов'язані дотримуватись правил академічної доброчесності. Відповідні вимоги до дотримання таких правил відображені у Кодексі честі студентів НУВГП

<http://ep3.nuwm.edu.ua/4917/>.

Студенти, які не самостійно виконують практичні завдання, вдаються до плагіату архітектурних ідей, не допускаються до захисту і здачі робіт з наступним повторним їх виконанням.

Нормативні документи НУВГП та НАЗЯВО стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці ЯКІСТЬ ОСВІТИ сайту НУВГП -

<http://nuwm.edu.ua/sp/akademichna-dobrochesnistj>

https://naqa.gov.ua/академічна_доброчесність.

Сайт НАЗЯВО: <https://naqa.gov.ua/>

Відділ якості освіти НУВГП: <https://nuwm.edu.ua/strukturni-pidrozdili/vyo>.

Вимоги до відвідування

Відвідування усіх занять є обов'язковою умовою якісного виконання практичних завдань. Процес індивідуальної роботи над розробкою ідеї та концептуального вирішення об'єкта потребує постійного обговорення ходу роботи з викладачем та консультацій відповідно до графіка.

Відпрацювання пропущених занять здійснюється шляхом самостійного виконання аудиторної роботи в позаурочний час і демонстрації її результатів під час занять.

У випадку участі студента у грантовій освітній програмі (в Україні або закордоном) результати проектування зараховуються автоматично.

Документом, що регулює права студентів є Положення про академічну мобільність. <https://nuwm.edu.ua/sp/akademichna-mobilnist>.

Під час занять студентам дозволено використання мобільних телефонів та ноутбуків з метою пошуку уточнюючої інформації щодо нормативної бази проектування, вітчизняних та зарубіжних прикладів проектування і реалізації аналогічних за призначенням об'єктів.

У випадку форс-мажорних обставин (карантинні обмеження, локдаун, воєнний стан) заняття і консультації проводяться онлайн.

Оновлення

Оновлення силабусу відбувається з ініціативи викладачів, як правило, щорічно, з урахуванням змін у архітектурно-містобудівному законодавстві, нових тенденцій і підходів до вирішення відповідних завдань в галузі, світовій та вітчизняній практиці.

Академічна мобільність. Інтернаціоналізація

Процедура визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, визначається документами: [https://nuwm.edu.ua/sp/akademichna mobilnist](https://nuwm.edu.ua/sp/akademichna_mobilnist) .

Доступ студентів до повнотекстових ресурсів Springer Link (журнали – 1997-2020; книги - 2017); Google Scholar: <https://scholar.google.com/>; Elsevier:

<https://www.elsevier.com/>; Sciencedirect: <https://www.sciencedirect.com/>;

ResearchGate: https://www.researchgate.net /.